

(traducere)

București, 9 februarie 2023

*Comisia Europeană
Bruxelles
D-nei Președinte, Ursula von der Leyen*

Opinie cu privire la propunerea de Regulament al Consiliului Uniunii Europene privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea hotărârilor judecătorești și acceptarea actelor autentice în materie de filiație și privind crearea unui certificat de filiație european

PRO VITA Bucuresti este o organizație non-guvernamentală fondată în 2005, care activează în domeniile social, umanitar și juridic pentru ocrotirea copilului, a familiei întemeiată pe căsătorie și a demnității persoanei umane. Oferă consiliere și sprijin femeilor în situație de sarcină neplanificată sau cuplurilor care au primit diagnostic nefavorabil pentru copilul lor. Participă activ la procesul de elaborare a legilor referitoare la familie și bioetică. Organizația intervine și în litigii la nivel național și internațional.

Vă scriem pentru a vă transmite opinia și sugestiile noastre cu privire la propunerea de Regulament privind certificatul european de filiație.¹

1. Uniunea Europeană are competențe limitate în domeniul politicilor familiale

Statele membre ale UE diferă în modul în care reglementează căsătoria, familia și filiația, datorită varietății sociale, culturale și politice adânc înrădăcinate, care reflectă cu exactitate motto-ul european „uniți în diversitate”.

Deși regulamentul propus susține că nu va exista nicio ingerință în legislația națională cu privire la familie și căsătorie, apreciem că, dimpotrivă, expunerea de motive a regulamentului propus indică un impact la nivel național, făcând referire în mod expres la „impact social...

---

¹ Comisia Europeană, „Propunere de Regulament al Consiliului Uniunii Europene privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea hotărârilor judecătorești și acceptarea actelor autentice în materie de filiație și privind crearea unui certificat de filiație european.” 7 dec. 2022, <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=COM%3A2022%3A695%3AFIN&qid=1670511556992>

pozitiv, deoarece ar duce la tratarea copiilor aflați în situații transfrontaliere drept copii nativi local.”²

Ambiguitatea în domeniul de aplicare al regulamentului propus crește, de asemenea, probabilitatea de interferență în competența națională. Se precizează că problemele de întreținere, succesiune, naționalitate etc. (reglementate de obicei de legislația națională) nu vor fi incluse în domeniul de aplicare al regulamentului propus.³ Cu toate acestea, regulamentul propus mai afirmă o absență a legilor unionale care să reglementeze stabilirea statutului de părinte într-un alt stat membru, dincolo de dreptul la libertatea de circulație.⁴

Impunerea recunoașterii filiației stabilite în străinătate (prin maternitate surrogat, adopție sau reproducere asistată medical) în contradicție cu legile naționale ale statului gazdă ar crea un conflict grav de norme. Două definiții ale familiei și ale filiației vor fi în vigoare în același stat, ceea ce duce la haos normativ și la o erodare continuă a competenței statelor membre în chestiuni conexe. Reglementările legate de filiație, condițiile de angajare, impozitele, concediul pentru creșterea copilului, precum și securitatea juridică și previzibilitatea drepturilor și obligațiilor ar fi afectate conducând la o armonizare la nivelul unional a unui domeniu de drept care este de competența statelor membre.

În perioadele de insecuritate economică și politică, Comisia ar putea, prin intermediul acestei inițiative, să exacerbeze și mai mult diviziunea Uniunii, dacă decide să redefinească familia, căsătoria și calitatea de părinte pentru toate statele membre. CE nu ar trebui să sacrifice respectul pentru competența națională și diversitatea culturală considerând că ordinea juridică națională a statelor membre este irelevantă.

2. Demnitatea copilului este amenințată de promovarea maternității surogate

Regulamentul propus include „copilul încă nenăscut” și copiii concepuți prin tehnologie de reproducere asistată și adopția⁵ (eventual prin contracte de surogație). În practică, aceasta înseamnă că, dacă, de exemplu, Olanda recunoaște calitatea de părinte care provine dintr-un acord de maternitate surrogat stabilit în Ucraina, această calitate de părinte va fi recunoscută în întreaga UE. Prin urmare, de facto, toate tipurile de maternitate surrogat vor fi permise și justificate, chiar și în contradicție directă cu legile statelor care interzic această practică.

---

² Regulamentul propus, p. 7.

³ Regulamentul propus, art. 3(2)

⁴ Regulamentul propus, pp. 3-4.

⁵ Regulamentul propus, art. 4, p. 13.

Nu vedem cum acest lucru ar putea fi în interesul superior al copilului, câtă vreme plasează copilul (și mama surogat) în poziția de a fi o marfă. Au apărut mai multe cazuri de bebeluși abandonați de către părțile comisionare, atunci când copiii nu îndeplineau așteptările, din cauza unei dizabilități, a sexului, rasei sau geneticii.⁶

Orice proces de comercializare schimbă înțelegerea asupra a ceea ce este tranzacționat. Plata pentru un copil pune în pericol valoarea umană intrinsecă, demnitatea și drepturile fundamentale ale copilului – o încălcare gravă a Convenției cu privire la drepturile copilului.⁷

3. „Instrumente fără efect obligatoriu” și aplicarea lor universală

Unul dintre scopurile declarate ale regulamentului propus este recunoașterea actelor autentice de stabilire a filiației, fără efect juridic obligatoriu, în statul membru de origine, dar care au efecte probatorii.⁸

În plus, capitolul III al propunerii de Regulament prevede că „legea desemnată ca aplicabilă prin propunere are un caracter universal, adică se aplică fie că este vorba de legea unui stat membru sau de legea unui stat terț” (ipoteză din nou contrazisă în articolul 3⁹).

Pe lângă includerea țărilor terțe, nu este clar ce act public european va fi „neobligatoriu”. Acest lucru, citit împreună cu capitolul III, poate permite utilizarea actelor publice din afara UE (și, prin urmare, fără caracter obligatoriu) ca material probatoriu în UE pentru a stabili legăturile părinte-copil.

O atare situație are, de asemenea, potențial ca acordurile de maternitate surogat încheiate în afara UE să fie utilizate ca material probatoriu în UE pentru a stabili filiație în UE, indiferent dacă maternitatea surogat este legală sau nu în statul gazdă al UE.

---

⁶ Samantha Hawley, “Damaged babies and broken hearts: Ukraine's commercial surrogacy industry leaves a trail of disasters”, ABC News, <https://www.abc.net.au/news/2019-08-20/ukraines-commercial-surrogacy-industry-leaves-disaster/11417388>; Lindsay de Freitas, “Couple left ‘devastated’ after surrogate baby is born with ‘Asian’ features”, News24, <https://www.news24.com/you/parenting/couple-left-devastated-after-surrogate-baby-is-born-with-asian-features-20190822>; Jennifer Lahl and Matthew Epinette, Breeders: A Subclass of women? Center for Bioethics and Culture, (2014); Kishwar Desai, “India’s surrogate mothers are risking their lives”, The Guardian (5 June 2012), <https://www.theguardian.com/commentisfree/2012/jun/05/india-surrogates-impooverished-die>.

⁷ UN General Assembly, Convention on the Rights of the Child, 20 November 1989, United Nations, Treaty Series, vol. 1577, p. 3.

⁸ Regulamentul propus, art. 1 și p. 7.

⁹ Articolul 3 prevede că regulamentul propus nu se aplică actelor sau hotărârilor judecătorești dintr-un stat terț.

4. Concluzie

Solicităm Comisiei să nu continue cu actuala propunere de regulament din următoarele motive:

- de facto, duce la armonizarea legislației naționale, într-un domeniu în care competența națională ar trebui să prevaleze (în domeniul căsătoriei, familiei, filiației și maternității surogat).
- de facto, duce la justificarea oricărui tip de maternitate surogat, chiar și în contradicție directă cu legile statelor membre UE care o interzic. Acest lucru nu este în „interesul superior al copilului”, deoarece face din copil (și din mama surogat) o marfă tranzacțională printr-un contract.
- creează o oportunitate potențială pentru „cumpărarea” statutului de părinte.
- permite, potențial, utilizarea actelor publice din afara UE (și, prin urmare, fără caracter obligatoriu) ca material probatoriu în UE pentru a stabili legăturile de filiație.

Bogdan Stanciu
Președinte

